

מראי מקומות - יומא

מד.

א. וכל אדם לא יהיה באהל מועד

הקשה המאירי, מדוע צריך פסוק לאסור לכהן להיות באהל מועד בשעת הקטרה, הלא יש איסור לכהנים לבוא לאהל מועד בלא עבודה, ואם כן ודאי שאסורים להיות שם, ומדוע צריך פסוק. ותירץ: א. שאין חיוב משום ביאה ריקנית אלא בדרך ביאה, דהיינו דרך פתח המזרח, אבל הנכנס דרך גגות ופספסין, שהם פתחים קטנים שבצדי העזרה פטור, ובא להשמיענו שבשעת הקטרת לא יכנס כלל. ב. שבא להזהיר לנכנס אף לצורך עבודה, כגון להכניס את המחתה.

והגבורת ארי תירץ, על פי דברי התוספות במנחות (כ"ז) שמוותר להכנס להיכל כדי להשתחוות, שצורך עבודה חשיבא, לפי זה מיושב שאסרה תורה על כל אדם שלא יהיה באהל מועד בשעת עבודת הכהן גדול, אף אם רוצה להשתחוות.

ב. שילה ובית עולמים מנין

הקשה המקדש דוד (כ, א, ד"ה ובגמ'), מדוע לא הזכירו גם נוב וגבעון, כשם שהזכירום בשאר מקומות. ותירץ על פי מה שכתב שם, שבנוב וגבעון לא היו הזאות בין הבדים, כיון שלא היה צריך שיהא שם ארון, ולכך אין שם כלל דין הזאות בין הבדים. עוד תירץ, שכמו כן יתכן שלא היה קטורת לפני ולפנים, כיון שאין מקום המקודש לארון כלל.

ג. אין לי אלא בכניסתו ביציאתו מנין

כתב הטל תורה, שלכאורה מהלשון 'כניסה' משמע, בשעה שנכנס עם הקטרת, אף טרם שהקטיר, שכבר היה אסור לשום אדם להיות שם, בדומה לשעת היציאה שהיא לאחר העבודה. והקשה, שבתמיד (פרק ו', משנה ג') מבואר, שהממונה היה נכנס עמו כשנכנס להקטיר, ואומר לו הקטר, ואז פורשין כל העם, ומוכח שבשעת כניסה אין צריך לפרוש עד שעה שיתחיל להקטיר, והניח בקושיא.

ד. כפרתו קודמת וכו'

הקשו התוספות ישנים, שהרי העבודה נעשית בבת אחת, ואם כן כיצד שייך לומר בזה כפרתו קודמת. ותירצו, שהכוונה לענין קרבן כהן שקודם לקרבן ישראל, אבל עדיין הקשו לענין מה צריך לומר שהכהן גדול קודם לאחיו הכהנים. אולם הריטב"א תירץ, שהכוונה ללמד שקרבן כהן גדול קודם לקרבנות אחיו הכהנים. עוד תירצו התוספות ישנים והריטב"א, שכוונת הדרשה היא על הוידוי, שוידוי של הכהן גדול על עצמו קודם לוידוי של אחיו הכהנים ואחר כך על כל ישראל.

ה. יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי

הקשה ההפלאה שבערכין (ערכין טז), מנין שמכפר דוקא על לשום הרע, שמא הוא מכפר על כל עבירה שבחשאי. ותירץ, שבסוגיא בערכין שם אמרו יבא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול, וגם הקטרת היא דבר שבקול, וכמו שאמרו 'הקול יפה לבשמים', וכיון שהיא גם דבר שבחשאי, הרי היא מכפרת על לשון הרע שהוא גם דבר שבקול ובחשאי.

ו. יבא דבר שבחשאי ויכפר על מעשה חשאי

הקשה הגבורת ארי, שבזבחים (פח): ובערכין (טז) מבואר, שקטורת מכפרת על לשון הרע, שהיא דבר שבצנעא, אבל על לשון הרע בפרהסיא המעיל מכפר, וכאן הוא בפרהסיא, ככתוב 'וילונו כל עדת בני ישראל' וגו', והניח בקושיא. ובהערות להגרי"ש תירץ, שכיון שאהרן הקטיר הקטרת, וודאי היה לובש שמונה בגדים, וגם המעיל בכללם, והמעיל מכפר על לשום הרע שבפרהסיא. אלא שכיון שהיה שעת מגיפה, חששו גם ללשון הרע שבצנעא, ולכך הוצרכו להביא קטורת, ומזה יש להביא ראיה שקטורת מכפר על לשון הרע שבחשאי.

ז. פורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה

הרמב"ן בספר המצוות (לאווין ס"ט) נקט, שהאיסור הוא רק בין האולם ולמזבח, ולא במקום ששוה למזבח ממש, עיין שם ובמגלת אסתר.

ח. לא שנו אלא בשעת הקטרה דהיכל אבל בשעת הקטרה

דלפני ולפנים מהיכל פרשי מבין האולם ולמזבח לא פרשי פירש רש"י, שבקטורת שבהיכל אסרו גם בין האולם, לפי שהיכל קרוב לבין האולם, אבל בשעת הקטרה לפני ולפנים, לא גזור על האולם לפי שהוא רחוק. והקשה הריטב"א, שהרי אסור מדאורייתא להיות בהיכל בשעה שהכהן גדול בקדש הקדשים, ומדוע לא גזרו על בין האולם ולמזבח. ותירץ ג' תירוצים: א. שדבר הנעשה לפני ולפנים חמור הוא לאנשים ואין נכנסים כלל. ב. כשגוף ההקטרה בהיכל שהוא קרוב יש למיחש שמא ישכח ויכנס, אבל כשההקטרה רק לפני ולפנים, הרחוק אפילו להיכל, למה להם להכנס. ג. שבהקטרה לפני ולפנים, נח לחכמים להעמיד על דין התורה, כדי שיראוהו ויפחד לתקן מבחוץ ולהכניס כהצדוקים (וכסברא זו כתוב גם בתוספות ישנים לקמן עמוד ב' ד"ה כיון).

ט. מאי לאו בשעת הקטרה דלפני ולפנים

פי' הריטב"א, משום שכתוב הקטרה סתם, וכל הקטרה במשמע.